

บทที่ 1

ข้อความคิดเกี่ยวกับประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยก่อนที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น

1. ข้อความคิดเกี่ยวกับเขตอำนาจระหว่างศาลปกครองกับศาลยุติธรรมและ การแก้ไขปัญหาการขัดแย้งกันของเขตอำนาจศาลในระบบศาลคู่

1.1 ข้อความคิดเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลในระบบศาลคู่

1.1.1 ข้อความคิดเกี่ยวกับระบบศาล

การจัดระบบศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีปกครองนั้นอาจแบ่งได้เป็น 2 ระบบใหญ่ ๆ
คือ

1.1.1.1 ระบบศาลเดี่ยว

เป็นระบบศาลที่มีศาลปกครองชั้นต้นเป็นศาลชั้นอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครองโดยเฉพาะแยกต่างหากจากศาลชั้นต้นอื่น เช่น ศาลจังหวัด ศาลแพ่ง ศาลอาญา ฯลฯ แต่มีศาลสูงสุดเพียงศาลเดียวคือศาลฎีกา ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมตรวจสอบคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลล่างทุกศาล รวมทั้งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นด้วย ตามระบบนี้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่ไม่พอใจคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นก็ต้องอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นนั้นต่อศาลฎีกาเหมือน ๆ กับคู่ความในคดีอื่น ๆ โดยในศาลฎีกาอาจมีองค์คณะหนึ่งซึ่งได้รับมอบหมายให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นโดยเฉพาะก็ได้¹

ประเทศที่ใช้ระบบนี้ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ซึ่งมีประเทศอังกฤษเป็นแม่แบบ นอกจากประเทศอังกฤษแล้ว ประเทศที่ใช้ระบบนี้ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย เป็นต้น

¹ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาลปกครอง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2544), น. 75-76.

1.1.1.2 ระบบศาลคู่

เป็นระบบศาลปกครองชำนาญพิเศษที่แยกต่างหากและเป็นอิสระจากระบบศาลยุติธรรมโดยสิ้นเชิง กล่าวคือ มีศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุดเป็นเอกเทศและคู่ขนานกับระบบศาลยุติธรรม คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งไม่พอใจคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นต้องอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นต่อศาลปกครองสูงสุดและเมื่อศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอย่างไรแล้วคดีเป็นอันถึงที่สุด คู่ความจะอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดต่อศาลอื่นใดไม่ได้อีกแล้ว²

ประเทศที่ใช้ระบบนี้ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส เยอรมัน เบลเยียม สวีเดน และฟินแลนด์ โดยในระบบนี้องค์กรที่ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยคดีปกครองมี 2 รูปแบบ³ คือ กลุ่มประเทศที่มีสภาแห่งรัฐ (Conseil d'Etat) ซึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่รัฐบาลด้วย ระบบสภาแห่งรัฐนี้มีประเทศฝรั่งเศสเป็นต้นแบบ และแพร่หลายไปในประเทศต่าง ๆ เช่น เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก ตุรกี อียิปต์ เป็นต้น และกลุ่มประเทศที่มีศาลปกครองทำหน้าที่เฉพาะในการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ได้แก่ ประเทศเยอรมัน ออสเตรีย สวิตเซอร์แลนด์ เป็นต้น

1.1.2 ข้อความคิดเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลในระบบศาลคู่

1.1.2.1 ความหมายของเขตอำนาจศาล

คำว่า “เขตอำนาจศาล” นั้น มีการใช้ในหลายความหมาย ดังนี้

ก. หมายถึง เขตอำนาจศาลเหนือคดี ซึ่งเป็นการที่ศาลจะรับคดีใดไว้พิจารณาได้หรือไม่ โดยพิจารณาจากเรื่องที่พิพาท (หรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “อำนาจศาล”)

ข. หมายถึง เขตอำนาจศาลเหนือดินแดน ซึ่งเป็นการพิจารณาจากเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้แน่นอนว่า คดีที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ใดอยู่ในเขตอำนาจของศาลใด (หรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เขตศาล”)

² วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาลปกครอง, น. 76.

³ วรเจตน์ ภาคีรัตน์, “ข้อพิจารณาเปรียบเทียบขององค์กรวินิจฉัยคดีปกครองของสาธารณรัฐฝรั่งเศสและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน,” วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 25 ฉบับที่ 4, น. 708-709, (ธันวาคม 2538).

ค. หมายถึง เขตอำนาจศาลเหนือบุคคลหรือทรัพย์สิน ซึ่งการที่ศาลจะรับคดีเรื่องใดไว้พิจารณาได้ ศาลนั้นจะต้องมีอำนาจเหนือบุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในเขตศาลนั้น

ง. หมายถึง ชั้นของศาลที่จะรับพิจารณาคดีใดคดีหนึ่งไว้พิจารณา

สำหรับในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะพิจารณาถึงเขตอำนาจศาลตามเรื่องที่พิพาทตามความหมายในข้อ ก. หรืออำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล (compétence) ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายจัดตั้งศาลนั้น เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยก่อนที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น

1.1.2.2 การแบ่งเขตอำนาจระหว่างศาลปกครองกับศาลยุติธรรม

การจัดให้มีศาลในระบบศาลคู่ นั้น มีความมุ่งหมายเพื่อให้คดีแต่ละประเภทได้รับการพิจารณาโดยศาลที่มีความเชี่ยวชาญในกฎหมายซึ่งจะใช้บังคับแก่คดีประเภทนั้น ๆ และเพื่อให้ศาลแต่ละระบบได้มีเวลาเพียงพอที่จะพัฒนาหลักกฎหมายได้อย่างเป็นระบบระเบียบ และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ การไม่ให้อำนาจพิจารณาพิพากษารวดคดีรวมศูนย์อยู่ที่ศาลเพียงระบบเดียว ยังเป็นการป้องกันมิให้ตุลาการซึ่งไม่ต้องรับผิดชอบทางการเมืองต่อประชาชนเหมือนอย่างสมาชิกวุฒิสภาและรัฐมนตรีมีอำนาจมากเกินไปอันจะยังผลให้เกิดการปกครองโดยผู้พิพากษา (Gouvernement des juges) ขึ้นด้วย⁴ การกำหนดเขตอำนาจของศาลในระบบศาลคู่จึงพิจารณาจากเรื่องที่พิพาทเป็นหลัก ซึ่งโดยปกติแล้วศาลยุติธรรมมีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญา ส่วนศาลปกครองมีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง อย่างไรก็ตาม หากประสงค์จะให้ศาลใดมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะก็จะมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้เป็นการเฉพาะ

⁴ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, “ศาลปกครอง” กับหลักการแบ่งแยกอำนาจ, วารสารกฎหมายปกครอง เล่ม 13 ตอน 2, น. 50, (สิงหาคม 2537).

1.2 การแก้ไขปัญหาการขัดแย้งกันของเขตอำนาจศาล

1.2.1 การขัดแย้งกันของเขตอำนาจศาล

เมื่อมีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นมาในระบบศาลคู่เพื่อทำหน้าที่พิจารณาคดีปกครอง โดยเฉพาะแยกต่างหากจากศาลยุติธรรมที่ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญาทั่วไป แม้ว่าจะมีการกำหนดเขตอำนาจของศาลแต่ละศาลไว้แล้วก็ตาม แต่ก็มีปัญหาการขัดแย้งกันในเรื่องเขตอำนาจระหว่างศาลปกครองกับศาลยุติธรรมเกิดขึ้นได้ โดยการขัดแย้งกันของเขตอำนาจศาลอาจเกิดขึ้น 2 กรณี คือ ในกรณีที่หนึ่งศาลเห็นว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจของตน ซึ่งเป็นกรณีที่เมื่อมีการยื่นฟ้องต่อศาลใดศาลหนึ่ง ศาลที่รับคดีไว้เห็นว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจของตน แต่คู่กรณีหรือคู่ความฝ่ายที่ถูกฟ้องโต้แย้งว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่ง หรือในกรณีที่มีการนำข้อเท็จจริงเรื่องเดียวกันฟ้องต่อศาลตั้งแต่สองศาลขึ้นไป และศาลทั้งสองศาลรับคดีไว้พิจารณา โดยเห็นว่าตนมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ส่วนในกรณีที่สอง ศาลเห็นว่าคดีไม่อยู่ในเขตอำนาจของตน ซึ่งเป็นกรณีที่ศาลที่มีการฟ้องคดีเห็นว่าตนไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี และศาลอีกศาลหนึ่งก็เห็นว่าคดีไม่อยู่ในเขตอำนาจของตนเช่นกัน

1.2.2 องค์การหรือวิธีการในการแก้ไขปัญหาการขัดแย้งกันของเขตอำนาจศาล

เพื่อให้การแบ่งแยกเขตอำนาจศาลดำเนินไปได้ด้วยดี ในประเทศที่มีระบบศาลคู่ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดให้มีองค์การหรือวิธีการในการระงับการขัดกันของเขตอำนาจศาลปกครองกับศาลยุติธรรม ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น ประเทศฝรั่งเศสมีองค์การที่ทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดเขตอำนาจศาลคือ ศาลคดีขัดกัน ส่วนประเทศอิตาลีนั้น มาตรา 111 ของรัฐธรรมนูญแห่งอิตาลี ฉบับปี ค.ศ. 1948 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมเมื่อปี ค.ศ. 1963 บัญญัติให้ศาลยุติธรรมสูงสุดเป็นผู้ชี้ขาดคำตัดสินของศาลปกครองสูงสุด สำหรับประเทศเยอรมันใช้ "หลักการส่งต่อคดี" โดยเมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลใด หากศาลนั้นเห็นว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่นก็สามารถส่งต่อคดีไปยังศาลที่ตนเห็นว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจได้ ส่วนในประเทศไทยมีคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการระงับปัญหาเกี่ยวกับเขตอำนาจศาล ซึ่งการชี้ขาดเขตอำนาจศาลโดยองค์การหรือวิธีการดังกล่าวมีบทบาทต่อการกำหนดแนวทางในการแบ่งแยกเขตอำนาจศาลเป็นอย่างมากเพราะมีผลผูกพันศาลที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาเขตอำนาจศาลระหว่างศาลปกครองกับศาลยุติธรรมในเรื่องคดีที่มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น จำเป็นต้องศึกษาจากแนวทางในการวินิจฉัยชี้ขาดเขตอำนาจศาลด้วย

2. ข้อความคิดเกี่ยวกับประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยก่อนที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น

2.1 ความหมายของประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยก่อนที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น

โดยปกติในการดำเนินคดีในศาล คู่กรณีหรือคู่ความต่างยกข้อกล่าวหา ข้ออ้างของตน เพื่อต่อสู้คดี หากข้อกล่าวหาหรือข้ออ้างของทั้งสองฝ่ายไม่ตรงกันหรือไม่รับกัน ย่อมเกิดเป็น ประเด็นข้อพิพาทหรือประเด็นแห่งคดี ที่ศาลจะต้องวินิจฉัยเพื่อให้ได้ข้อยุติในการพิพากษาหรือ มีคำสั่งชี้ขาดคดี ประเด็นข้อพิพาทหรือประเด็นแห่งคดีจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย ก็ได้ และปัญหานั้นจะมีผลทำให้คู่ความหรือคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งชนะหรือแพ้คดีทั้งหมดหรือ บางส่วน⁵ สำหรับในคดีปกครองนั้น การกำหนดประเด็นข้อพิพาทหรือประเด็นแห่งคดีไม่ใช่ อำนาจของคู่กรณี แต่เป็นอำนาจของตุลาการเจ้าของสำนวน โดยพิจารณาจากคำฟ้องและ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ได้จากการไต่สวนหรือแสวงหาข้อเท็จจริง⁶

อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาพิพากษาคดี ศาลจะต้องวินิจฉัยชี้ขาดประเด็นแห่งคดี เพื่อให้ได้ผลของการพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดี ซึ่งในบางคดีอาจมีเพียงประเด็นเดียว แต่ในบางคดีอาจมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยหลายประเด็น ซึ่งเป็นไปได้ทั้งกรณีที่ประเด็นแห่งคดี ทุกประเด็นอยู่ในเขตอำนาจศาลเดียวกัน และกรณีที่ประเด็นแห่งคดีแต่ละประเด็นอยู่ในเขต อำนาจศาลที่แตกต่างกัน

สำหรับกรณีที่มีประเด็นแห่งคดีหลายประเด็นและอยู่ในเขตอำนาจศาลที่แตกต่างกัน หากเป็นประเด็นที่ไม่เกี่ยวพันกันโดยแต่ละประเด็นสามารถแยกออกจากกันได้ ประเด็นที่อยู่ในเขต อำนาจของศาลอื่น ศาลที่มีการยื่นฟ้องก็ไม่อาจพิจารณาพิพากษาในประเด็นนั้นได้ แต่หากเป็น กรณีที่เป็นประเด็นเกี่ยวพันกันโดยจะต้องวินิจฉัยประเด็นหนึ่งก่อนแล้วจึงจะวินิจฉัยในประเด็น อีกประเด็นหนึ่งได้ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า จะวินิจฉัยประเด็นวินิจฉัยชี้ขาดคดีเพื่อให้ได้ ผลสุดท้ายของการพิพากษาคดีได้ต่อเมื่อได้วินิจฉัยประเด็นอื่นก่อน โดยผลการวินิจฉัยชี้ขาดคดี ขึ้นอยู่กับผลการวินิจฉัยประเด็นอื่น หากประเด็นที่เกี่ยวข้องกันนั้นเป็นประเด็นที่อยู่ในอำนาจศาล เดียวกัน ซึ่งเรียกว่า “ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยก่อนในคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลตน” นั้น กรณี

⁵ ธานินทร์ กรัยวิเชียร, การชี้สองสถาน, (กรุงเทพมหานคร: ขวณพิมพ์, 2521), น. 36.

⁶ คีตงาม คงตระกูล, “ระบบไต่สวนในกฎหมายวิธีพิจารณาความปกครองของไทย,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546), น.119.

ไม่ค่อยมีปัญหามากนัก เนื่องจากมักจะมีการกำหนดวิธีการในการแก้ไขปัญหไว้แล้ว เช่น ในกรณีของศาลยุติธรรม มาตรา 46 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติไว้ว่า ในการพิจารณาคดีส่วนแพ่ง ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาส่วนอาญา หรือในกรณีของศาลปกครอง ข้อ 41 วรรคสาม แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่คดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองสูงสุด และศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่ากฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองน่าจะขัดด้วยกฎหมาย ให้ศาลปกครองชั้นต้นสั่งไม่รับประเด็นนั้นไว้พิจารณา แล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาในส่วนของประเด็นที่อยู่ในอำนาจต่อไป แต่ในกรณีที่องค์คณะเห็นว่าประเด็นที่สั่งไม่รับไว้พิจารณาจะมีผลต่อการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองชั้นต้น องค์คณะอาจมีคำสั่งให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ก่อนจนกว่าประเด็นที่สั่งไม่รับไว้พิจารณาจะได้มีการพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีโดยศาลปกครองสูงสุดแล้ว

แต่ในกรณีที่ประเด็นที่เกี่ยวข้องกันนั้นอยู่ในเขตอำนาจศาลอื่นซึ่งเป็นศาลต่างระบบกัน ซึ่งเรียกว่า “ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยก่อนในคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น” แม้ว่าโดยหลักแล้วศาลที่พิจารณาคดีย่อมมีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดทั้งคดี แต่เนื่องจากการจัดตั้งศาลในระบบศาลคู่ก็เพื่อแบ่งแยกเขตอำนาจศาลระหว่างศาลแต่ละระบบตามลักษณะคดี ดังนั้น จึงก่อให้เกิดปัญหาว่าศาลใดจะเป็นศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาประเด็นนั้น ซึ่งปัญหานี้เกิดขึ้นได้ทั้งในศาลปกครองและศาลยุติธรรม

ตัวอย่างเช่น ในกรณีที่เอกชนฟ้องว่า ทางราชการเข้าไปก่อสร้างถนนเกินกว่าแนวเขตที่ดินที่ถูกเวนคืน ขอให้ชดใช้ค่าที่ดินเพิ่ม แต่ทางราชการโต้แย้งว่าที่ดินส่วนนั้นเป็นทางสาธารณประโยชน์อยู่เดิม ซึ่งก่อนที่ศาลจะวินิจฉัยได้ว่าทางราชการจะต้องจ่ายเงินค่าที่ดินเพิ่มให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นทางสาธารณประโยชน์หรือเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดี หรือในกรณีที่เอกชนฝ่ายหนึ่งฟ้องขอให้ศาลบังคับให้เอกชนอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติตามสัญญา แต่เอกชนที่ถูกฟ้องให้การต่อสู้ว่าสัญญาเป็นโมฆะ ตนไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตาม เพราะมีวัตถุประสงค์ขัดต่อกฎหมายลำดับรองฉบับใดฉบับหนึ่ง เช่น ขัดต่อพระราชกฤษฎีกากฎกระทรวง ประกาศกระทรวง เทศบัญญัติ ฯลฯ เอกชนฝ่ายแรกอาจอ้างว่ากฎหมายลำดับรองนั้นออกมาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีผลบังคับ สัญญาที่มีวัตถุประสงค์ขัดต่อกฎหมายลำดับรองที่ออกมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงมีผลสมบูรณ์หาเป็นโมฆะไม่ ซึ่งก่อนที่จะวินิจฉัยได้ว่า จำเลยจะต้องปฏิบัติตามสัญญาหรือไม่ จะต้องวินิจฉัยเสียก่อนว่าสัญญามีผลเป็นโมฆะหรือไม่ หรือในคดีอาญาซึ่งฟ้องขอให้ลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครอง ก่อนที่

ศาลยุติธรรม(ซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา)จะวินิจฉัยชี้ขาดว่าจำเลยกระทำผิดตามคำฟ้องหรือไม่ จะต้องรับโทษประการใด ก็จะต้องวินิจฉัยก่อนว่าคำสั่งทางปกครองนั้นเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เป็นต้น

2.2 ความเกี่ยวพันระหว่างประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยก่อนที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่นกับปัญหาเขตอำนาจศาล

เนื่องจากในคดีที่มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยก่อนนั้นมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกันระหว่างศาลต่างระบบกัน ซึ่งจะต้องมีการวินิจฉัยประเด็นที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลใดศาลหนึ่งก่อนแล้วจึงจะวินิจฉัยประเด็นที่อยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่ง ซึ่งเป็นประเด็นวินิจฉัยผลสุดท้ายของคดีตามคำขอของผู้ฟ้องคดีหรือโจทก์ได้ ในประเทศที่มีวิธีพิจารณาในการส่งประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยก่อนในคดีไปยังศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อวินิจฉัยก่อนที่จะวินิจฉัยในประเด็นหลัง ศาลที่ได้รับการส่งคดีอาจจะเห็นว่าประเด็นที่ส่งไปนั้นไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลตน หรือในกรณีที่ศาลรับคดีไว้เพื่อวินิจฉัยทุกประเด็นในคดีนั้น ก็อาจจะมีการโต้แย้งได้ว่าศาลนั้นไม่มีอำนาจในการวินิจฉัยประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยก่อน กรณีจึงอาจเกิดปัญหาการขัดแย้งกันของเขตอำนาจศาลขึ้นได้ หรือในกรณีที่ประเทศนั้นไม่มีวิธีการในการส่งประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยก่อนในคดีไปยังศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อให้วินิจฉัยก่อน และมีการรับคดีไว้พิจารณา(ทั้งคดี)หรือปฏิเสธว่าคดีไม่อยู่ในเขตอำนาจของตน(ทั้งคดี)ก็ก่อให้เกิดปัญหาการขัดกันแห่งอำนาจศาลได้เช่นกัน